

Σύνθεσις: Πρόεδρος κ. Κ. Τσαγκαράκης

Ἀντιπρόεδροι: Ν. Ξηλιώτσος, Πλ. Μακρυγιάννης, Α. Τομαράς,
Α. Κόκκα ς

Σύμβουλοι κ.κ. Σπ. Ποταμιάνος, Γ. Ἀντωνόπουλος, Μ. Στασινοπούλος,
Α. Βενιζέλος, Ι. Ἀθανασοβλάς, Β. Ρεγκάκης,
Ε. Δωρῆς, Α. Παπαγιαννόπουλος, Α. Παπανικολάου,
Γ. Ξγουρίτσας, Α. Καμπίτσας, Β. Τσοβρας, Ε. Οικονόμου,
Β. Ρεντζεπέρης

Πάρεδροι (γνώμαι) ἀνευ ψήφου: κ.κ. Ι. Ἰακωβάκης, Β. Κολοβός

Εισηγητής: κ. Ἰάκ. Ἰακωβάκης Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Ἀριθ. ἐρωτήματος 15Δ 07611/417/ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, 15ης Δ/νσεως
1.7.77 Ἑλλησιῶν

Περίληψις ἐρωτήματος: "Περὶ νομοθετικῆς ρυθμίσεως τῶν προϋποθέσεων προσλή-
ψεως μοναχῶν ἐν Ἀγίῳ Ὀρει"

Ἐπὶ τοῦ πρόσθεν ἐρωτήματος τὸ Νομικὸν Συμβούλιον ἐγνωμοδότησεν ὡς ἀκολούθως:

Ἡ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει εἰδικὴ ἕξις καὶ προστασία τοῦ Ἁγίου Ὄρους, καθιερώθη τὸ πρῶτον διὰ τῶν ἄρθρων 109-112 τοῦ Συντάγματος τοῦ ἔτους 1937, συνεχισθεῖσα δὲ ἔκτοτε σταθερῶς, περιελήφθη καὶ εἰς τὸ νῦν ἰσχύον Σύνταγμα, εἰδικὴ περὶ αὐτοῦ διάταξις ὀρίζουσα ὅτι: "Καθεστῶς τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἄρθρον 105. 1) Ἡ Χερσόνησος τοῦ Ἄθω ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βίγλας καὶ ἐξ ἧς, ἀποτελοῦσα τὴν περιοχὴν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, εἶναι κατὰ τὸ ἄρχαιον τοῦτου προνομιακὸν καθεστῶς ἀutoδιδίκτητον τμήμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, τοῦ ὁποῖο ἡ κυριαρχία παραμένει ἄθικτος ἐπ' αὐτοῦ. Ἐξ ἀπόψεως πνευματικῆς τὸ Ἅγιον Ὄρος διατεκεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὅλοι οἱ μονάζοντες εἰς αὐτὸ ἀποκτοῦν, ἄνευ ἄλλης διατυπώσεως, τὴν ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν, ἅμα τῇ προλήψει αὐτῶν ὡς δοκίμων ἢ μοναχῶν. 2) Τὸ Ἅγιον Ὄρος διοικεῖται, κατὰ τὸ καθεστῶς αὐτοῦ, ὑπὸ τῶν εἰκοσι Ἱερῶν Μονῶν τοῦ μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι κατενεργημένη δολιχὴρος ἡ χερσόνησος τοῦ Ἄθω, τὸ ἔδαφος τῆς ὁποίας εἶναι ἀνακαλλοτρίωτον. Ἡ διοίκησις αὐτοῦ ἀσκεῖται δι' ἀντιπροσώπων τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ἀποτελοῦντων τὴν Ἱερὰν Κοινότητα. Οὐδεμίαν ἀπολύτως ἐπιτρέπεται μεταβολὴ τοῦ Διοικητικοῦ συστήματος ἢ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, οὐδὲ τῆς Ἱεραρχικῆς τάξεως καὶ τῆς θέσεως αὐτῶν πρὸς τὰ ὑποτελῆ των ἐξαρτήματα. Ἀπαγορεύεται ἡ ἐν αὐτῷ ἐγκαταβίωσις ἑτεροδόξων ἢ σχισματικῶν. 3) Ὁλεπομερὴς καθορισμός τῶν ἀγιορειτικῶν καθεστώτων καὶ τοῦ τρόπου τῆς λειτουργίας αὐτῶν γίνεται διὰ τοῦ Καταστατικοῦ ἄρτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους τὸ ὁποῖον συμπεράττοντος τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Κράτους, συντάσσουσιν μὲν καὶ ψηφίζουν αἱ εἴκοσι Ἱερὰι Μοναί, ἐπικυρῶνουν δὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων. 4) Ἡ ἐκριβὴς τήρησις τῶν ἀγιορειτικῶν καθεστώτων τελεῖ ὡς πρὸς μὲν τὸ πνευματικὸν μέρος ὑπὸ τὴν ἀνωτέστην ἐποπτείαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς πρὸς δὲ τὸ διοικητικόν, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει ἀποκλειστικῶς καὶ ἡ διαφύλαξις τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας. 5) Αἱ ἀνωτέρω ἐξουσίαι τοῦ Κράτους ἐσκοῦνται διὰ διοικητοῦ τοῦ ὁποίου τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα καθορίζονται, διὰ νόμου...»

Ἡ ἠδὲ ἡμῶν τυπικῆς ἰσχύος τοιαύτη διάταξις σύγιστα ἔχει-

...//.

Julia

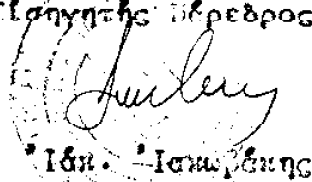
ρετικόν καί ἀναγκαστικόν δίκαιον, δι' οὗ κατοχυροῦται, ἡ αὐτοδιοίκησις τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἢ διαμορφωθείσα ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν ἀπ' αἰώνων καθιεστώτων. (Σ.τ.Ε, 2140/75-2193/71). Ἡ εἰδικὴ αὕτη Συνταγματικὴ αὐτοδιοίκησις τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀναφέρεται καί εἰς τὸν πνευματικὸν τομέα, τῆς Πολιτείας μὴ δυναμένης νομίμως νὰ ἐλέγξῃ πρὸς τῶν μοναστηριακῶν Ἀρχῶν, καθαρῶς πνευματικῆς φύσεως, γενομένην συμφῶνως πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καί τὴν Ὁρθόδοξον Ἱερὰν Παράδοσιν. Σ.τ.Ε. 1267/66 - 339/76). Ἡ τοιαύτη Συνταγματικὴ ρύθμισις καθίσταται ἐναργῆς καί ἐκ τῆς ἀντικαταβολῆς τῶν 4 πρώτων παραγράφων τοῦ προκαταθεμένου ἄρθρου 105 τοῦ Συντάγματος, πρὸς τὴν τελευταίαν παράγραφον τοῦτου, ἔνθα ἐγκυπτελεῖται πλεον ἢ ἔννοια τοῦ "ἀγιορειτικοῦ καθεστώτος" καί πρὸς διατήρησιν τῆς Δημοσίας Τάξεως καί Ἀσφαλείας ἔρκει νόμος, ἥτοι τυπικῶς κανὼν δημοδοῦν τὴν διαδικασίαν τῶν κοινῶν νόμων, ἀποκαίμενος, κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ εἰς τὴν ἐδέσμευτον βολῆσιν τοῦ νομοθετοῦντος ὀργάνου. Τὰ πνευματικὰ δὲ ζητήματα τὰ μὴ ἐλεγχόμενα ὑπὸ τῆς πολιτείας ὡς καί ἡ ὀρησκευτικῆς ἀλλ' οὐχὶ μυστηριακῆς φύσεως κοινὴ μὴ χροῦ, δύνανται ν' ἀποτελέσουν ἐντικαίμενον ρυθμίσεως ὑπὸ τοῦ Ἀσπαστατικοῦ ἄρθρου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τῶν σχετικῶν εἰς ἐκτάλεσιν τοῦτου γενομένων πράξεων καί ἐνεργειῶν, ἐλεγχόμενων ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Ὁ ἐν προκειμένῳ δὲ ἀπαγορευόμενος ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τύπος τοῦ Ἀσπαστατικοῦ ἄρθρου, τυγχάνει ἀποκλειστικῶς καὶ δὲν εἶναι ἐπιτρεπτόν θέματα τοῦ Ἀσπαστατικοῦ ἄρθρου νὰ ρυθμισθοῦν δι' κοινὸν νόμον. Ὁ Ἀσπαστατικὸς ἄρθρος δὲ οὐ δύναται νομίμως ν' ἀπαιτήσῃ καὶ ἀρισμένους ἐγγυήσεις ἀπὸ τοῦς ὑποψηφίους μοναχοὺς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἀλλοδαποὺς ἢ ἡμεδαποὺς, μετὰ τὴν προσαγωγὴν τῶν ὁκρίων καί μόνον νὰ γίνεσθαι ἡ κοινὴ αὐτῶν καί ἡ πρόσληψις τῶν ὡς δοκίμων ἢ μοναχῶν.

Περαιτέρω ἡ Συνταγματικὴ ρύθμισις ἐπιτάσσει ὅπως ὅλοι οἱ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος μονάζοντες, ἀποκτοῦν ἕνα ἑλληνικὴς διασωκρίσεως τὴν ἑλληνικὴν ἰθαγενείαν, ἅμα τῇ προσήκει αὐτῶν ὡς δοκίμων ἢ μοναχῶν ἵνα οὕτω καθίσταται δυνατὴ ἡ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἴση καὶ ἄμεσος προστασία πάντων τῶν ἐκεῖ μοναζόντων. Οὕτω τὸ Ἑλληνικὸν ὄνταγμα ἐν τῇ εἰδικῇ μερίμνῃ του εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐρύθμισεν ὅπως εἰδικῶς τὸ θέμα τῆς Ἑλληνικῆς ἰθαγενείας διὰ τοῦς εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος μονάζοντας ἀλλοδαποὺς, ἡνεξερτήτως τῶν διατάξεων περὶ ἰθαγενείας τῆς Ἑλληνικῆς νομοθεσίας καὶ ἡνεξερτήτως καὶ ἑτέρων ἑτι διατάξεων αὐτοῦ τοῦτου τοῦ Συντάγματος. Οὕτως δὲ ὡς Συνταγματικὴ προστασία συνεχίζεται διὰ τὸν ἀλλοδαπὸν τὸν προσήσαντα τὴν Ἑλληνι-

αὐτὴν Ἱθαγένειαν ἐπὶ τῇ ιδιότητι Μοναχοῦ Ἁγίου ὄρους καὶ ἐν
συνεχείᾳ ἀποβελόντα τὴν ιδιότητα τοῦ Μοναχοῦ ἢ τοῦ Μοναχοῦ
τοῦ Ἁγίου ὄρους οἰκέτα αὐτοῦ ρυλῆσαι (Ν.τ.Ε. Ὁλομ. 1309/54),
ὅτε καὶ ἀπόλλυσι, ὡς εἰκόσ, τὴν Ἑλληνικὴν Ἱθαγένειαν.

Τοῦτοις ἐκολούθως, ἡ παροῦσα διοικήτρια φρονεῖ ὅτι δύναται
νὰ ἐπιβληθοῦν ὠρισμένοι προϋποθέσεις διὰ τὴν πρόσληψιν ἐν Ἁγίῳ
ὄρει δοσίμων ἢ μοναχῶν κατὰ ρητὴν πρόβλεψιν τοῦ Εὐρ. στατικοῦ
κάρτου τοῦ Ἁγίου ὄρους.

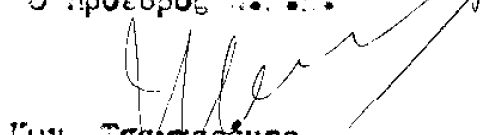
Ὁ Πίστηγγῆς Πρόεδρος Ν.τ.Ε.

Ἰωάν. Τσαγκαρόκης

Προεωρήθη.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 20.2.1974

Ὁ Πρόεδρος Ν.τ.Ε.

Ἰωάν. Τσαγκαρόκης